

DEFINICJE PRZEMOCY

Typologia Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)

1. przemoc skierowana na siebie - autouszkodzenia, myśli, próby, samobójstwa
2. przemoc interpersonalna w tym -
 - w rodzinie
 - przemoc wobec osób obcych
3. przemoc grupowa - ludobójstwo, terroryzm, przestępczość zorganizowana

Przemoc domowa (przemoc w rodzinie) - zjawisko społeczne zachodzące, gdy członek rodziny, mąż, żona lub partner próbuje zdominować fizycznie lub psychicznie drugiego partnera, dzieci, rodziców, dziadków, teściów, itp., używając przewagi fizycznej, gróźb, szantażu, w celu zranienia moralnie lub fizycznie.

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Rozumienie psychologiczne:

Aby móc zachowanie nazywać przemocą w rodzinie muszą być spełnione 4 warunki:

1. **Intencjonalność** - przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
2. **Naruszanie praw, naruszanie dóbr osobistych** - sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary /np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd./,
3. **Powodujące szkody** - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony,
4. **Nierównowaga sił /skośność/** - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.

Rozumienie prawne:

Przemoc w rodzinie - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

FORMY PRZEMOCY

Przemoc fizyczna - najbardziej widoczna, pozostawiająca ślady w postaci zadrapań, sińców, złamań itp. Najczęściej stosowane zachowania obejmują bicie dłońmi lub przedmiotami, szarpanie, kopanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, a także formy bardziej drastyczne, np. przypalanie, polewanie wrzątkiem. Warto pamiętać, że niektórzy sprawcy w krzywdzeniu fizycznym dochodzą do „perfekcji” - stosują takie sposoby fizycznej agresji, które nie pozostawiają śladów.

Przemoc psychiczna - przejawia się w postaci gróźb, wyzwisk, ośmieszania, upokarzania (często w obecności innych osób), szantażowania, izolowania od bliskich itp. Sprawca przemocy domaga się pełnego posłuszeństwa we wszystkich obszarach funkcjonowania ofiary. „Przemoc psychiczna (...) niesie za sobą stałe poczucie zagrożenia przemocą fizyczną, wytwarza atmosferę napięcia i niepewności w domu, co doprowadza do degradacji psychicznej oraz poniżenia ofiary” (Brown, Herbert, 1999). Jest bardzo trudna do udowodnienia; brak widocznych śladów przemocy poddaje w wątpliwość prawdziwość tego, na co skarży się ofiara. Zwykle poprzedza agresję fizyczną, chociaż może też występować samodzielnie. Zaczyna się od zachowań, które najpierw są niezauważalne, drobne, a jeśli nawet zostaną dostrzeżone, są oceniane jako mniej poważne i mniej dotkliwe. Tymczasem skutki przemocy psychicznej są bardzo poważne i mogą powodować nieodwracalne zmiany w funkcjonowaniu ofiar.

Przemoc seksualna - definiowana jako zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałty, zmuszanie do oglądania filmów i zdjęć pornograficznych itp. Jest to najbardziej wstydliva dla ofiar forma przemocy, do której trudno się przyznać i o której trudno rozmawiać zarówno pokrzywdzonym, jak i przedstawicielom służb, które w takich przypadkach podejmują interwencje i udzielają pomocy.

Zaniedbanie - niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych członków rodziny, narażanie ich na głód, niedożywienie, brak opieki, obojętność,

pozostawianie w niewłaściwych warunkach lokalowych i bytowych, chłód emocjonalny itp. Do niedawna istniało przekonanie, że **dotyczy głównie dzieci**, ale coraz częściej ujawniane są przypadki dotyczące **osób starych, chorych, niepełnosprawnych**.

Przemoc materialna/ekonomiczna - odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, ograniczanie i uniemożliwianie podjęcia pracy lub jej wykonywania, okradanie, niszczenie wartościowych przedmiotów itp.

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej formy, na przemian łącząc je tak, aby uzyskać pełną kontrolę nad ofiarą. Zachowanie sprawcy przemocy może wywołać u ofiar trwale negatywne skutki i w efekcie doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie.